

האשה שנתארמלה

פרק שני כתובות

כב.

מסורת הש"ס

(א) סנהדרין ג. ה: ל. פז:
(ב) [בכורות לו.], ג. קדושין
סדר. [ע"ש], ד. לקמן מו.
(ג) [לקמן מו.], ו. [וה"ה
ידהוה מ"ז למימר צערער
דפגם משפחה וכגון דקאמרי
ידענו שנשחרר. ת"י עה"ג],
(ד) [ה: ועי' חס' שם ג. ד"ה
לרבא]

תורה אור השלם

1. וְאָמַר אָבִי הַנֶּעֱרָ אֶל
הַזִּקְנִים אֶת בְּתִי נִתְּנִי
לְאִישׁ הַזֶּה לְאִשָּׁה
יִשְׁנָאָה: דְּבָרִים כֵּב טו

גליון הש"ס

גמ' למה לי קרא סברא.
 ז"ק מו ע"ז נדה כה ע"א:

מוסף רש"י

[illegible]

תוספות רי"ד

ללא דיעינן למאן ובי אמר הוה המירה
לו: **שנאמא לאסור אס צסו**. כשהיה
קטנה או נערה שצידו לקדשם כדלמרי'
צפ' (נערה שנפתחתה) מניין שאם אמר
קדשהו צפוני שסו נאמן לאסורה
על הכל: **אס צפוני שסו**. אלאה צדידה
תליא נמינה והימניה קרא למימר הכי:
הוה למה לי. כיון דלאו להפס שאסר
מינעי ליה: **ולא ליבס**. אס הויה
שס רע על נישואי שפון אפיו היס
בסך כמוזיא אס רע ליענש במאה
קדן והכי מוכח לממן צפרק נערה [ומי].

לדבריה ואמנם ומעשה

תרי וטרי נינהו. כי אמרי לא גזל הוּלָּהוּ מרי ותרילא מתכשר בהי
דקיייל לקמן בפרקין (דף כו.) אין ערער פחות משנים: **דפנס משפח.**
שטענדיג עליו שהוא עבד ועבד פסול לדין ולעדות ק"ו מאשה כדאמר
בבב' החובל (ב"ק פח.): **גלוי מילתא בעלמא הוה.** משתתמו אמאי אין
מעדיין עליו מאי חדש נוגע בעדות
אליכא הכא דבר ור' זריינין הן לברר
ודבר העשוי ליגלות הוה שידקון
אחריו עד שיצורר הדבר ואין עדותן
של אלו תלוי בהגדלתן ואין אלל מגלי
דבר בעלמא: **דעבד טפוסה.** והשיב
את הגולה: **ואי לאו רבי אבא דמן
נבז.** שהסירה לי לאחור זמן: **שכחשה.**
במחשבה: **ומס אחד מהן.** עד שלא
חתמו: **לריבין למיכש.** ור' דקיס
השער בשלשה והרואה שנים חתומין
בזו ואמר ששנים קיימוהו: **ואי כסב
זיבא שטרא דין נפק קדמנא בני דינא**
הו לא לריב. דלא מקרי בי דינא כזיר
מתלמא: **בי דינא דרבנא אפי.** אורחא
דמילתא נקט שהוא היה ראש ישיבה
במתא מחסיא בימי בר נחמן בר יצחק
דהוא מרא דשמעתא דולאי בי דינא
דבר אפי לא עבדין בתרין: **ואמר לנא
רבנא אפי.** לאודקוין ליה ולקיימי דכיון
דבר אפי גופיה הזקיקן איהו ודאי
למתלמא אמר. ויש מפרשין ואמר לנא
רבנא אפי מתלמא ויניהו ולא יתירא לי
דאי רב אפי חד מנהון מאי ואמר לנא
דכתבי זיה: **מתני' נשצית.** לזין
העובדי כוכבים: **וטעורה אני.** שלא
בצעתלי לעובד כוכבים: **נאמנא.**
ומותרא לכהן: ופרס משניסא בנא
עדים. בגמרא [וכ.] ואם אהייא קאי:
גמ' נתמי לאפי אסרה. לכל העולם
דלא ידעינן למאן וכי אמר הזה הפירה
לו: **שנאמן לאסור אס.** כשהיא
קטנה או נערה שצדו לקדשה כדאמר'
בבב' נערה שנתפתתה מנין שסא אמר
קדשתה לפלוני שהוא נאמן לאוסרה
על הכל: **אס צמי נסמי.** אלמא דדידיה
נתלמא נתניה ולימניה קלא ללימיה הכי:
הזה למה לי. כיון דלא להפס שאסר
מיציעי ליה: **ולא ליכס.** אס הוליא
שס רע על נישואי אחיו שאין היכס
ידיקון כמוליא שס רע ליענש במאה
כסף והכי מוכח לקמן בפרק נערה [מיו]:
אמתלא

לדבריה נאמנת ומעשה נמי באשה אחת גדולה שה
עליה בני אדם לקדשה ואמרה להם מקודשת אני לי
עצמה אמרו לה חכמים מה ראת לעשות כן אמרה ל
אנשים שאינם מהוגנים אמרתי מקודשת אני עכש
מהוגנים עמדי וקדשתי את עצמי וזו הלכה העלה ר
חכמי' באושא ואמרו אם נתנה אמת' לדבריה נאמנת
אמרה בטמאה אני וחזרה אמרה מטמאה אני מהו נאמ
דלא כתב וחד ליתויה מדפרין ודלמא צ"ד חזק הוה: **ודלמא** רבנ
כן סבירא להו דקיס טעיות אכל שמואל מני סבר שפיר דקיס שטר
דשנים שדנו דייניס דין ורב נחמן גופיה סבר דקיס שטר
מנין לחפה שאמר הוא הפה שהתיר מן התורה שנאמר את ב
נחמנת מגו ותימיה דלס צא אחד ואמר קדשתי את שכל
מגו ואומר ר"י דענינא וזה שאני סותר דכרי הרשאים ולא צא אלל
הפה שאסר הוה הפה שהסיר כגון דקאי האיש שקיש לו קמיה וקאמ
ואמר את צמי נתמי לזה או לאיש הזה צידא צלא הפסק מרובה הלכ
דליכא ללימיר אפילו ככה"ג מהימן צלא מגו וקרא יתירא קדרי
לפרש למי נתנה אע"פ שלא פירש מתחלה שלא היה חושש לפרש מנה
לאב [מנין] שנאמן לאסור וכו'. תימה מן דריק קרא תיפוק ליה דנאמן
נאמן הוליא ויבדו לפרש ר"י דהכא אין צידו כל כך דשמה לא י
על צמו בוגרת קדשמה כשהיה נערה או קטנה נראה דלית נאמן דהשח
היה קטנה אכל נערה איהי עמדת נפשה לפי זה היה צ"ל דלמא לאסור
לקדשה ואת צמי נתמי קדשמה קטנה וגזרת המכור הוה

דעסע תשובה שהחזיר את הגוילה ואין כאן משום הכחשה הלכך עד שלא חתמו מעיין עליו וחותם ומשתחמו שחן ונגעם בעדות אמן מעיין עליו וחותם י"ב כ"ס"ה בערך מ"ז: "א" ורא"ה מילתא מר' אבא שמעאי י"ז שלש שבועות לקיים את השטר ואת חתם מהן צריכים למיכתב כחלתא כחזא הוינא וחד ליתויה י"ז: צריכים להודיע שבו לחתם ה'ה' שיש קר לומר ה'ה' היה קרוב וא' פסול במעני' ו' חתם ובעבור ו' האשרתא היה פסול המורה

תָּרִי וְתִרִי נִינְהוּ. פִּרְשׁ
וְתִרִי וְלֹא מִתְכַּסֵּר בָּהּ
דְּלֵית לִיה (שְׁבוּעוֹת דָּף מו:)
אֲדֹקִי גְבֵרָא אֲחֻזְקָתֶיהָ וְעוֹד

תרי ותרי גינהו "אי ערער דפנס משפחה גלי
מלתא בעלמא הוא לעולם אימא לך ערער
גולונותא וקאמרי בהני ידיעני ביה דעבד
תשובה א"ר זירא הא מלתא מרכי אבא
שמיע לי ואי לאו רבי אבא דמן עכו שכחתה
ג' שישבו לקיים את השטר ומת אחד מהם
צריכינ למיכתב במותב תלתא הוינא וחד
ליתוהי אמר רב נחמן בר יצחק ואי כתב ביה
שטרא דין נפק לקדמנא בי דינא תו לא צריך
ודלמא בית דין חצוף הוא וכדשמואל דאמר
שמואל⁶ שנים שדנו דיניהם דין אלא שנקרא
ב"ד חצוף דכתיב ביה בי דינא דרבנא אשי
ודלמא רבנן דבי רב אמי וכדשמואל סבירא
לחו ידכתיב ביה ואמר לנא רבנא אשי:
הנהיגו⁷ להם אהבה ושלום

וגרשה אני נאמנת שהפה שאסר הוא הפה
שהתיר וואם יש עדים שהיתה אשת איש
והיא אומרת גרשה אני אינה נאמנת ואמרה
נשבית וטהורה אני נאמנת שהפה שאסר
הוא הפה שהתיר וואם יש עדים שנשבית
והיא אומרת טהורה אני אינה נאמנת וואם
משנשאת באו עדים הרי זו לא תצא: **גמ'**
א"ר אסי מנין להפה שאסר הוא הפה שהתיר
מן התורה שנאמר: את בתי נתתי לאיש הזה
לאשה לאיש אסרה הזה התירה *ל"ל קרא
סברה היא הוא אסרה והוא שרי לה אלא כי
איצטרך קרא לכדרכ הונא אמר רב דא"ר
הונא אמר רב ^אמנין לאב שנאמן לאסור את
בתו מן התורה שנאמר את בתי נתתי לאיש
הזה למה לי מיבעי ליה לכדתני ר' יונה דתני
ר' יונה את בתי נתתי לאיש הזה ^אהזה יולא
ליבם ת"ר להאשה שאמרה אשת איש אני
והורה ואמרה פנויה אני נאמנת והא שוויה
לנפשה חתיכה דאיסורא אמר רבא בר רב
הונא כגון ^בשנתנה אמתלא לדבריה תניא
גמי הכי אמרה אשת איש אני והורה ואמרה
פנויה אני אינה נאמנת ואם נתנה אמתלא
נשה אחת גדולה שהיתה גדולה בנוי וקפצו
להם מקודשת אני לימים עמדה וקידשה את
ת לעשות כן אמרה להם בתחלה שבאו עלי
י מקודשת אני עכשיו שבאו עלי אנשים
מי וזו הלכה העלה רב אחא שר הבירה לפני
מתל' לדבריה נאמנת בעא מיניה שמואל מרב
טהורה אני מהו אמר ליה יאף כזו אם נתנה
אמתלא

חלוף הוא: ודלמא רבנן דבי רב אשי בשמואל סב
מלי סבר שפיר דצקיום שטרות צעי ג' דהא רב נחמן סבר
מן גופיה סבר דקיום שטרות צשלשה צפ' חזקת הצתים

מִן הַתּוֹרָה שֶׁנֶאֱמָר אֵת בְּתִי נָתַתִּי לְאִישׁ וְגו'. מִשְׁמַע לֵד
אֲמָר קִדְשִׁי אֵת בְּתִי וְלֵאחֵר שֶׁעַל אִי לִמְחַר אֲמָר לְפָלוּי
דְּבָרֵי הָרַשְׁוּנִים וְלֹא בֵּא אֵלָּה לְפָרֶס דְּבָרֵי הָרַשְׁוּנִים מֵהֵמָּה
הָיִים שְׂקִידָה לֹא קָמִיה וְקֹאֲמֵר אֵת בְּתִי נִתְּנִי לְאִישׁ וְשִׁמְיָה
דּוּד בִּלְאָ הַפֶּסֶק מְרֻבֶּה הַלֵּךְ לֹא יֵהָא נִגְמָן אַחֵר כִּי אֵלָּה
נִמְּגוּ וְקָרָא יוֹשִׁיעַ קִדְרִישׁ וְעַם אִינוּ עֵינִן כֹּאן לְפָלוּי
שֶׁ שָׁלַח הֵיחָא לְפָרֶס תְּנָהוּ וְעַם הִלִּיכָא לְדִינוּ נִגְמָן אֲפִלְּוּ
דְּרִיךְ קִידָא מִיּוֹק לֵיהּ דִּנְמָנָא הוֹאִיל וְזִדְרָא שְׂקִידָה דְּמִדְּמַר בִּישׁ
אִין בִּידָא כִּל כִּי דִּשְׁמַל לֹא יִתְּנָא אִדְם שְׂקִידָה (דְּמִיחָא קְדוּי)
וְנִסֵּה רִגְמֵא לְדִינוּ נִגְמָן הַשְׁמַח אִין בִּידָא לֵד לֶדָף עַל בִּבּ לְתַנְמָן
וְלִפְלִי עַל הָא "ל" לֵדִין אֲמָר אֲסוּר אֲפִילוּ שְׂעֵה אִין עַל לְקִישְׁתָּהּ
שְׂעִיתָהּ מִתְּנָה וְנִסֵּה הַבְּזוּז וְעַם דִּנְמָנָא קִישׁ" שְׁאִין בִּידָא אֲפִילוּ

מעידן עליו וחותם ומשחתמו שהן
(מ') אבא שמע' לי שלשה שישבו
ליתוהי (פ') צריכים להודיע למה
זה האשרתה היא פסולה והמורה

תנאי ותנ"הו. פירש בקונטרס וכי אמרי לא גזל הוה להו תנאי ותנ"הו ולא מתכשר בהי וקשה דהכא אליבא דרב הונא קיימין דלית ליה (שבוטע 77 ע"א) 17 בזה צפני עממה ומעירה דלית לן למימר לאוקי גברא אחזקתיה ועוד דלרב חסדא דלאמר (שם) בדיה סהדי שקרי למה לי מודה הכא דהאי גברא ממילא מתכשר סהדי אם כה אחת ממלו מעירה על אדם אחד שהוא פסול לרב חסדא דחשיב להו סהדי שקרי לא הימנה נאמנת אע"ג דלין אדם מכחישה וכ"ש היכא דליכא סהדי דמכחישי דלא מהיימנו וע"פ לר"י דקאמר אי ערער דפגם משפחה גלוי מילתא בעלמא הוא אפי' הקונט" דדבר העשוי לגלות הוא שפיקוק על יתצבר הדבר חזרו מימה אין יתצבר הדבר לעולם כיון שאלו ב' אומרים שהוא עבד אין כל העולם יכולים להכחישו דתרי כמאה על כן נראה כפירוש דלא איירי בעדות דיינין אלא בעדות אחרים וה"פ אם עד שלא חתמו קנים ערער על אחד מהם מעידים קנים מהם השוק עליו וחזום דהוי כאלו שבו בית דין אחר שהכשירוהו ולא בטל וועד המושב וחזומין משחתמו השנים ולא הספיק השלישי לחסום עד שקרא עליו ערער בא ערער ויטיל וועד המושב של אותו ב' ד"ד אע"פ שאחרי כן העידו אחרים שהוא רשע כיון שגזלוהו הוה

מובז בטל ורביך לחזור ולהשיב ד"ר
על כך ערער דמאי אי ערער דגולנותא
מרי ומרי יניחו ולא מיפסול דלוקי מרי
בדדי מרי ואוקי גבדא אחזקמיה ויבין
דליגנלי מלמחא דמעולם לא היה פסול
הרי לא היה בטל וועד המושב
אזוי ד"ר אי ערער דפגם מעשמה
שזמרו עליו שהוא עבד ואלו מזימים
אזום דאי אומרים שאינו עבד א"כ
היה נפסל לזכא למימר אוקי גבדא
אחזקה דאם הוא עבד לא היה לו
חזקה כשרות מעולם א"כ גלוי מלמחא
בעלמא הוא דליין דליגנלי מלמחא
דכשר היה מה איפסת פ"ק בזהויל
ערעור ולא בטל וועד המושב לעולם
ערער דגולנותא ודקאמרי הכן סהדי
ידעיין ביה דעבד משוכה ויבין דמזרו
לקמאי דגולן הוא ערער דידהו
ערער ובטל וועד המושב דהויל
ואמת הוא שנפסל הוי בחזקה פסלות
עד שנודע לנו כשרותו:

במותב תלתא כחדא חוינא

שָׁבָאוּ עָלַי אֲנָשִׁים
אָחָא שַׁר הַבִּירָה לִפְנֵי
אֲמִינָה שְׂמוּאֵל מֶרֶב
יָדָה יָאֵף בּוֹ אִם נִתְּנָה
אִמְתָּלָא
כִּי רַב אִשִּׁי בְּשׂוּמָאֵל כְּבִירָא דְחָו. פִּי' כְּמוֹ סָקֹדֶר שׂוּמָלָן צַעֲלָמָא
צַעֲי' ג' דִּהָא רַב תַּחֲמַן סָבַר לֹא כְּשִׁמְרֵינָן צַפ' אֲרִיסְתֵּרִין' (דִּק' ו' וְס')
בְּשִׁלְשָׁה צַפ' חֻזָּקָא בְּהַנְחִים (צִ"ב מ.) גְּבִי' ג' אֲרִיסְתֵּרִין לְחֻזָּקָה:
תַּתִּי צִאִישׁ וּג'. מִשְׁמַע דְּלֵין הֵאָז נִגְמָן לְהַתִּיר אֶת בְּמֹו כְּשִׁאֲסָרָה אֵלָּא
עָה אִו לְמַחֵר אֲמַר לִפְלוּגִי קְדַשְׁתִּיהָ לֹא יֵהָא נִגְמָן כִּיֹּן דִּהַשְׁתָּא לֵיכָא
דְּרִישׁ דְּבִרְיוּ הָרֵאשׁוֹנִים מֵהֵימָן אַע"ג לֵיכָא מִגּוּ וְהִכָּא דְּרִישׁ מֵאֵת בְּתִי
אֵת בְּתִי נִתְּמִי לְאִישׁ וְשִׁיקָא דְּמִשְׁמַע וְדֵין שְׁלִיטָא מְכִיר שׁוֹה חֲתָנִי מְדֵלָא
יֵהָא נִגְמָן אֲחֵר כִּךְ אֵלָּא תוֹךְ כִּדִּי דְּבוֹר דִּלֵיכָא מִגּוּ וְעִדָּר אֲזֹמֶר רִי"י
זֵא אִינוּ עֵינִין כִּכָּן דִּאֲפִילוּ לְאַחֵר זִמָּן נִגְמָן דְּסִבְרָא הוּא שִׁיחָא נִגְמָן
עֵינִין לֵיכָא דִּלִּינוּ נִגְמָן לְאַחֵר זִמָּן שִׁיחָא נִגְמָן בְּחוּךְ כִּדִּי דְּבוֹר צַבְגּוּ:
זִכִּיר וְדִידִי קִדְשָׁא דְּמֵאֵר בִּישׁ וְחֻלְתִּין (צִ"ב קלד): שֶׁל עֲלָמָא גְרַשְׁתִּי אֵת אֲשֵׁתִּי
אֵלֶם שִׁקְדָּתָא קְדוּשָׁתִּי (סד). לְהִי אֲיִטְרִיךְ קִרְלָא וְנִיחִיָּא אֵת אֲחֵר
בִּידִי כִלְל דִּלְפָּךְ עַב גַּל דִּלְקָמָן צַד. וְעַרְשָׁא שְׁתַּמְחַתָּה (דִּק' מו): פִּרְיָא וְיֹמֵתָא
אֲפִילוּ צַעֲפֵי שְׁאִין בִּידִי לְקִשְׁתָּה דְּקִרָא צַנְעֵרָה חֲכִיב וְצַעֲי לְיִמְרָא בִּידִי
לְחֻלְתִּין (צַעֲי שְׁאִין בִּידִי אֲכַל לֵיל הַסַּפְתָּה לֹא נִגְמָן חֻלְתִּין)

חזרה

עליה בני אדם לקדשה וא"ל מקודשת אני לימים עמדה וקדשה א"ע א"ל חכ
שבאו עלי בני אדם שאינם מהוגנים אמרתי מקודשת אני עכשיו שבאו עלי בני
וקדשתי את עצמי וזו הלכה העלה ר"א שר הבירה לפני חכמים ואמרו אם נתנה אמתלא לד
מרב אמרה טמאה אני פ' נדה וחזרה ואמרה טהורה אני מהו א"ל אף בזו אם נתנה

עין משפט
גר מצוה

ג א מ"י פ"ו מהלכות
 עדות הלכה ז טוש"ע
 ח"מ סי' מז סעיף כז:
ג ב מ"י שם טוש"ע שם
 סעיף כז:
ג ג ד מ"י שם הלכה ו
 טוש"ע שם סעיף כט:
ג ה מ"י י"ב מהלכות
 גירושין הלכה א סמג
 עשין מז טוש"ע אה"ע סימן
 קנב סעיף ו:
ג ו מ"י שם טוש"ע שם
 סעיף ז:

[illegible]

ספות רי"ד (המשד)

[illegible]